

МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

**НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
ДИСЦИПЛІНИ**

**«Організація соціальних служб»
(для бакалаврів)**

КИЇВ 2018

Підготовлено доцентом кафедри публічного адміністрування УАІСНС
МАУП *В.В. Утвенком*

Затверджено на засіданні кафедри соціології та соціальної роботи
(протокол №8 від 7.03. 2018 р.)

Схвалено Вченою Радою Навчально-наукового інституту міжнародних
відносин та соціальних наук (протокол №8 від 29.03.2018 р.)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління
персоналом

Утвенко В. В. Навчальна програма дисципліни «Організація
соціальних служб». — К.: МАУП, 2018. — 24 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план,
зміст дисципліни «Організація соціальних служб», вказівки до виконання
контрольної роботи, теми контрольних робіт, питання для самоконтролю, а
також список літератури.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Проблема роботи з населенням, яке звернулося по допомогу вирішується створенням соціальних служб. Саме ці служби спроможні надати висококваліфіковану і екстрену допомогу в складних життєвих ситуаціях. Більшість фахівців, які працюють в соціальних службах розуміють труднощі сучасного життя, кризи в особистісному та професійному розвитку, підміну духовних цінностей матеріально-практичними. Враховуючи актуальність проблеми та необхідність ознайомлення студентів із основними організаційними принципами роботи в соціальних службах, розроблено навчальну програму „Організація соціальних служб”.

Мета програми полягає у вивченні специфічних особливостей та принципів організації роботи в соціальних службах.

Завдання курсу: визначати пріоритетність завдань соціальних служб; ознайомити з методами та принципами організації соціальних служб та їх застосування в роботі з населенням.

Після вивчення курсу студенти повинні **знати:**

- організаційні засади діяльності соціальних служб;
- методи та форми профілактично-корекційної, лікувально-оздоровчої та реабілітаційної роботи із різними категоріями населення в умовах спеціалізованих служб;

Вміти:

- використовувати набуті теоретичні знання у практичній роботі соціальних служб;
- розуміти проблеми різних груп клієнтів, які зумовили їх звернутися по допомогу в соціальні служби;

- визначати способи інтеграції досвіду вітчизняних соціальних служб щодо особливих груп клієнтів та оцінювати ефективність його впровадження.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
«Організація соціальних служб»

№п/п	Назва змістового модуля та теми
	Змістовий модуль I. Теоретичні основи організації соціальних служб
1	Соціальні служби як організаційна форма соціальної роботи
2	Особливості кадрового менеджменту соціальних служб
	Змістовий модуль II. Організаційні аспекти соціальних служб
3	Соціальні служби підтримки сім'ї
4	Спеціалізовані служби соціального супроводу неповнолітніх та молоді, які перебувають у місцях позбавлення волі та повернулися з них
5	Організація діяльності державної служби зайнятості
6	Соціальні служби по роботі з молодіжним середовищем
7	Спеціалізовані служби соціально-психологічної реабілітації людей з функціональними обмеженнями
8	Кризові центри соціально-психологічної допомоги певним категоріям населення
9	Спеціалізовані соціальні служби для ін'єкційних споживачів наркотиків
Разом годин: 75	

ЗМІСТ
дисципліни

«Організація соціальних служб»

Змістовий модуль I. Теоретичні основи організації соціальних служб

Тема 1. Соціальні служби як організаційна форма соціальної роботи

Сутність поняття «соціальні служби». Багатофункціональність діяльності соціальних служб в соціальній сфері. Структура соціальних служб. Мережа соціальних послуг спеціалізованих соціальних формувань за місцем навчання, проживання, праці дітей, молоді, їх сімей. Напрями діяльності та основні характеристики соціальних служб: цільове призначення, сфери існування, специфіка контингенту клієнтів соціальних служб.

Література [3; 7; 9; 11; 15; 26; 33; 42; 50; 63; 75]

Тема 2. Особливості кадрового менеджменту соціальних служб

Теоретичні витoki соціальної роботи. Сучасні підходи до розуміння управління соціальною роботою. Менеджмент соціальної роботи: сутнісні характеристики та функції. Практична ідеологія соціальної роботи. Мотивація та оцінювання персоналу соціальних служб. Процес мотивації та його складові. Управління мотивацією персоналу, зайнятого у соціальних службах. Західний досвід мотивації та можливості його застосування в управлінні соціальної роботи. Стадії втручання та підходи до особистості клієнта.

Література [3; 7; 9; 11; 15; 25; 32; 42; 50; 62; 74]

Змістовий модуль II. Організаційні аспекти соціальних служб

Тема 3. Соціальні служби підтримки сім'ї

Організаційні принципи роботи соціальної служби підтримки сімей. Функції соціальної служби підтримки сімей. Робота соціальних служб із сім'ями. Методи роботи соціальних служб. Досвід роботи соціальних служб "Центр соціальної підтримки та супроводу сімей", "Центр підтримки соціального супроводу прийомних сімей", "Цілодобовий телефон Довіри (соціального інформування та оперативної допомоги)", "Пошта Довіри",

"Центр психологічної допомоги сім'ї" (з консультативними пунктами при жіночих консультаціях), "Центр дружніх для молоді послуг» тощо.

Література [8; 9; 11; 12; 15; 22]

Тема 4. Спеціалізовані служби соціального супроводу неповнолітніх та молоді, які перебувають у місцях позбавлення волі та повернулися з них

Організаційні принципи роботи спеціалізованої служби соціального супроводу та адаптації неповнолітніх та молоді, які перебувають або повернулися з місць позбавлення волі. Основні функції спеціалізованої служби соціального супроводу у виправній, виховній колонії, слідчому ізоляторі. Основні функції спеціалізованої служби соціального супроводу при ЦССМ. Форми та методи соціальної роботи з неповнолітніми та молоддю в умовах спеціалізованих служб. Досвід роботи спеціалізованих соціальних служб: "Центр соціального супроводу молоді, що повернулася з місць позбавлення волі", консультативних пунктів в колоніях, СІЗО, "Центр соціальної адаптації молоді, яка повернулася з місць позбавлення волі.

Література [3; 7; 9; 11; 15; 26; 33; 42; 50; 63; 75]

Тема 5. Організація діяльності державної служби зайнятості

Державна служба зайнятості, її складові. Права ДСЗ. Функції ДСЗ. Її завдання. Принципи Єдиної технології обслуговування незайнятого населення (ЄТОНН). Призначення та основні завдання Єдиної інформаційно-аналітичної системи служби зайнятості (ЄІАС). Інститут підготовки кадрів державної служби зайнятості: структура, функції.

Форми та методи роботи регіональних центрів зайнятості населення. Організація обслуговування клієнтів у центрах зайнятості. Принципи взаємодії між центром зайнятості та роботодавцями.

Організація документообігу щодо обслуговування клієнтів у центрі зайнятості. Формування та ведення персональної картки особи, що шукає роботу.

Особливості праці фахівців центру зайнятості. Психологічне розвантаження персоналу. Профілактика професійних захворювань.

Література [3; 7; 9; 11; 15; 26; 33; 43-47; 50; 52-59; 63; 75]

Тема 6. Соціальні служби по роботі з молодіжним середовищем

Створення, організація діяльності мережі спеціалізованих служб в контексті зниження ризику негативних явищ в молодіжному середовищі. Основні завдання та напрямки роботи. Проведення групової роботи з профілактики тютюнопаління, алкоголізму, наркотизації, запобігання розповсюдження ВІЛ/СНІДу та хвороб, що передаються статевим шляхом у навчально-виховних закладах. Збір та систематизація інформаційно-методичних матеріалів для проведення навчально-тренінгової роботи. Організація колективних та масових заходах, Залучення дітей та молоді до волонтерської діяльності за соціальними програмами Центру соціальних служб для молоді. Популяризація ідей волонтерства в молодіжному середовищі. Підготовка молоді до сімейного життя і усвідомленого батьківства. Надання індивідуальних та групових консультацій молоді, що схильна до асоціальної поведінки. Проведення роботи з популяризації прав та обов'язків неповнолітніх; попередження жебрацтва, безпритульності, насильства в сім'ї. Досвід роботи мережі спеціалізованих служб з освітньо-профілактичної роботи: 1) "Центр правової підтримки молоді"; 2) "Центр сприяння зайнятості молоді в соціальній сфері"; 3) "Центр студентських соціальних служб для молоді" (реалізується спільно з вищими навчальними закладами); 4) "Центр соціально-рекламної та інформаційної роботи в дитячому, молодіжному середовищі"; 5) "Центр підготовки молоді до сімейного життя та усвідомленого батьківства"; 6) "Центр профілактики негативних явищ у молодіжному середовищі"; Соціальні служби супроводу неповнолітніх та молоді, які перебувають у місцях позбавлення волі та

повернулися з них. Організаційні принципи їх роботи. Форми та методи соціальної роботи з неповнолітніми та молоддю в умовах соціальних служб. Досвід роботи соціальних служб: "Центр соціального супроводу молоді, що повернулася з місць позбавлення волі", консультативних пунктів в колоніях, СІЗО, "Центр соціальної адаптації молоді, яка повернулася з місць позбавлення волі.

Література [3; 7; 9; 11; 15; 26; 33; 43-47; 52-58; 61; 64-70]

Тема 7. Спеціалізовані служби соціально-психологічної реабілітації людей з функціональними обмеженнями

Організаційні принципи роботи центрів соціально-психологічної реабілітації людей з функціональними обмеженнями. Функції служб: надання послуг та консультацій людям з функціональними обмеженнями та членам їхніх сімей; індивідуальна робота з клієнтами з функціональними обмеженнями, залучення родичів до активної співпраці в процесі реабілітації клієнтів; активізація громадської думки щодо інтеграції в суспільство людей з функціональними обмеженнями; залучення дітей та молоді до різноманітних видів діяльності.

Література [5; 7; 9; 15; 18; 22; 25; 26; 29; 42; 45; 52; 60; 71]

Тема 8. Кризові центри соціально-психологічної допомоги певним категоріям населення

Поняття про кризові центри соціально-психологічної допомоги. Категорії населення, яким можуть надаватися термінові соціальні послуги, тимчасовий притулок, харчування. Основні напрямки роботи кризисних центрів. Види соціальних послуг. Мета та основні завдання кризисних центрів. Нормативно-правове регулювання діяльності кризових центрів. Функції служб: індивідуальне консультування, психокорекційні та психореабілітаційні заняття; соціально-медична реабілітація; надання соціально-педагогічних послуг у подоланні сімейних конфліктів і кризових

станів. Досвід роботи спеціалізованих служб: кризовий центр соціально-психологічної допомоги «Родина».

Література [11; 18; 22; 25; 26; 29; 31; 42; 44; 54; 57; 66]

Тема 9. Спеціалізовані соціальні служби для ін'єкційних споживачів наркотиків

Організаційні принципи роботи консультативних пунктів для ін'єкційних споживачів наркотиків. Основне завдання служб – профілактика ВІЛ/СНІД серед людей, які вживають наркотики ін'єкційним шляхом. Функції служб. Досвід роботи соціальних служб: "Центр допомоги сім'ям з проблемами наркоманії та ВІЛ/СНІД", "Консультативний центр для ін'єкційних наркоманів", "Реабілітаційний центр для наркозалежних; "Центр ресоціалізації наркотично залежної молоді та допомоги їх сім'ям"; "Цілодобова міжгалузева соціально-наркотична приймальня".

Література [5; 7; 9; 24; 26; 29; 42; 45; 52; 60; 63; 64]

ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Відповідно до навчального плану студенти (слухачі) виконують контрольну роботу. Номер варіанта контрольної роботи студент визначає самостійно за останньою цифрою номера своєї залікової книжки.

Контрольна робота виконується на аркушах паперу формату А4 обсягом не менш ніж 12 сторінок друкованого тексту (Times New Roman, 14). Для чіткого та послідовного викладу матеріалу необхідно скласти план контрольної роботи, який має містити такі обов'язкові структурні частини:

вступ (обсягом до 2 сторінок), де висвітлюються суть і значення теми;

основну частину — розкривається зміст питань теми роботи, наводяться зауваження;

висновки, де підсумовується зібраний матеріал та містяться пропозиції;

список використаних джерел, на які даються посилання в тексті.

Контрольна робота оформлюється відповідно до методичних вимог: титульна сторінка, де вказується тема роботи, прізвище та ім'я виконавця, його група та навчальний структурний підрозділ (інститут, кафедра), дата виконання, підписується виконавцем.

У встановлений термін подається на перевірку на кафедру. До заліку студент допускається, якщо контрольну роботу оцінено позитивно.

У ході написання контрольної роботи студент має використовувати вітчизняні та іноземні інформаційні матеріали, самостійно проводити пошук документальної та фактографічної інформації, здійснювати систематизацію та узагальнення даних, виявляти ключові моменти, використовувати електронну пошту та телеконференції, застосовуючи методи пошуку в мережі Інтернет. У випадку необхідності слід проводити реферування документів, формуючи власні погляди на явища, події та процеси, базуючись на знанні граматичних форм.

ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

1. Організаційно-технологічна основа створення соціальних служб.
2. Етапи формування соціальних служб.
3. Нормативно-правові документи, що сприяли становленню та формуванню системи соціальних служб.
4. Стандарти та критерії оцінки соціальної роботи.
5. Оцінка можливостей спеціалізованих служб, які працюють за певним напрямом (на основі власного досвіду).
6. Основні проблеми функціонування сім'ї та соціальні проблеми сім'ї: порівняльний аналіз.
7. Методика виявлення сімей, які потребують соціального супроводу.

8. Нормативно-правові документи, які регулюють діяльність соціальних служб щодо здійснення соціальної роботи з неповнолітніми та молоддю, які перебувають в умовах позбавлення волі.
9. Форми та методи соціальної роботи консультативних пунктів у слідчих ізоляторах та у виправних колоніях: порівняльний аналіз.
10. Форми та методи соціальної роботи "Центра соціального супроводу молоді, що повернулася з місць позбавлення волі".
11. Форми та методи соціальної роботи "Центра соціальної адаптації молоді, яка повернулася з місць позбавлення волі".
12. Нормативно-законодавча база щодо роботи спеціалістів соціальних служб з наркозалежними.
13. Механізми надання безкоштовної соціально-психологічної, правової та інформаційної допомоги наркозалежним.
14. Оцінка ефективності роботи спеціалізованих служб з напряму реабілітації дітей з функціональними обмеженнями.
15. Методи і форми індивідуальної роботи з дітьми та молоддю з функціональними обмеженнями.
16. Етапи діяльності КП «Довіра»: доцільність та певна послідовність діяльності.
17. Зміст комплексної реабілітації дітей, підлітків і молоді груп ризику, які опинилися в кризових ситуаціях.
18. Дії фахівців (психологів, соціальних працівників, соціальних педагогів, лікарів, юристів тощо) кризових центрів (за вибором) на кожному етапі комплексної реабілітації: діагностичному, корекційному (корекційно-відновлювальному), профілактичному.
19. Відмінність телефонного консультування від інших видів психологічної допомоги.

20. Принципи психологічного консультування, яке надають спеціалізовані служби.
21. Специфіка соціального супроводу та медичного догляду за ВІЛ-інфікованими дітьми, яке надається мережею спеціалізованих служб.
22. Ефективність застосування в групах взаємодопомоги основних форм роботи з особами, що ВІЛ-інфіковані.
23. Особливості організації консультативної, профілактичної та реабілітаційної роботи з сім'ями в умовах спеціалізованих служб.
24. Дії соціальних працівників спеціалізованих служб, що супроводжують прийомні сім'ї.
25. Робота соціальних служб з особами, що повернулися з місць позбавлення волі.
26. Програма супроводу осіб, що повернулися з місць позбавлення волі.
27. Діяльності спеціалізованої служби «Консультативний пункт для ін'єкційних споживачів наркотиків «Довіра»: оцінка ефективності.
28. Діяльність кризового центру «Родина» щодо організації допомоги молоді та жінкам, що зазнали насилля в сім'ї.
29. Зміст інтерактивних дискусій, круглих столів та семінарів для мультидисциплінарних груп фахівців, що працюють в кризисних центрах.
30. Послідовність дій соціального працівника кризового центру у ході короткотривалого консультування просвітницько-рекомендаційного характеру.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Що таке соціальні служби?
2. Розкрийте структуру соціальних служб.
3. Мережа спеціалізованих служб в соціальній сфері.
4. Коли вперше виникли соціальні служби в Україні?
5. Етапи становлення соціальних служб в Україні.

6. Назвіть основні види соціальних служб в Україні.
7. Вкажіть основні напрями діяльності соціальних служб в Україні.
8. Проаналізуйте заходи органів місцевого самоврядування щодо розвитку соціальних служб в Україні.
9. Що таке кадровий менеджмент?
10. Яким чином здійснюється правове регулювання діяльності соціальних служб?
11. Соціальні служби за кордоном: організаційні принципи, напрями та методи роботи.
12. Розкрийте сутність поняття менеджмент соціальної роботи.
13. Яким чином здійснюється управління персоналом в соціальних службах?
14. Назвіть основні складові процесу мотивації.
15. Яким чином здійснюється управління мотивацією персоналу?
16. Проаналізуйте зарубіжний досвід мотивації.
17. Розкрийте організаційні принципи роботи соціальної служби підтримки сімей.
18. У чому полягають функції соціальної служби підтримки сімей?
19. Проаналізуйте особливості роботи соціальних служб із сім'ями.
20. Назвіть головні методи роботи соціальних служб із сім'ями.
21. Особливості спільної роботи фахівців соціальних служб щодо стабілізації сімейних стосунків у молодій сім'ї.
22. Сутність системи роботи соціальних служб з різними категоріями сімей.
23. Зміст та форми роботи "Центру правової підтримки молоді".
24. Зміст та форми роботи "Центру сприяння зайнятості молоді в соціальній сфері".
25. Зміст та форми роботи "Центру соціально-рекламної та інформаційної роботи в дитячому, молодіжному середовищі".

26. Розкрийте організаційні принципи роботи спеціалізованої служби соціального супроводу та адаптації неповнолітніх та молоді, які перебувають або повернулися з місць позбавлення волі.
27. Назвіть основні функції спеціалізованої служби соціального супроводу у виправній, виховній колонії, слідчому ізоляторі.
28. Розкрийте основні форми та методи соціальної роботи з неповнолітніми та молоддю в умовах спеціалізованих служб.
29. Відмінності у використанні форм та методів соціальної роботи консультативних пунктів у слідчих ізоляторах та у виправних колоніях.
30. Становлення, проблеми та перспективи розвитку соціальних служб з призовною молоддю та військовослужбовцями в Україні.
31. Основний зміст та види послуг, які надають соціальних служби, що працюють з людьми з функціональними обмеженнями.
32. Соціальні послуги дітям та молоді, які надаються через мережу Центрів соціально-психологічної реабілітації дітей та молоді з функціональними обмеженнями.
33. Соціальні послуги дітям-інвалідам, які надаються через мережу Центрів ранньої соціальної реабілітації.
34. Специфіка роботи соціальних служб з наркозалежними клієнтами.
35. Специфіка роботи соціальних служб з алкозалежними клієнтами.
36. Становлення та розвиток соціальних служб "Телефон Довіри" в Україні.
37. Основні напрями роботи соціальних служб «Телефон Довіри».
38. Основні напрями роботи кризового центру для жінок.
39. Досвід роботи телефонної служби "Жінки – насильство – інформація".
40. Досвід роботи «Центр соціальної адаптації для жінок».
41. Особливості виховання та психологічної підтримки дітей, що живуть з ВІЛ.
42. Досвід роботи соціальної служби "Центр допомоги людям з ВІЛ/СНІД".

43. Основні положення Комплексної програми “Профілактика негативних явищ у дитячому та молодіжному середовищі”.
44. Комплексна програма соціальної реабілітації сім'ї, де виховується дитина з особливими потребами.
45. Класифікація соціальних служб для дітей, молоді, їх сімей.
46. Нормативно-правові акти, що регулюють функціонування соціальних служб.
47. Аналіз діяльності соціальних служб країн світу (за вибором) за основними напрямками діяльності.
48. Надання інформаційних послуг щодо можливої зайнятості та працевлаштування молоді, що живе з ВІЛ/СНІД.
49. Надання післятестової консультаційної психологічної допомоги клієнтам, які хворі на ВІЛ-інфекцію та СНІД.
50. Соціальний супровід та патронаж на дому дітей та молоді, що живе з ВІЛ/СНІД.
51. Класифікація і кодування звернень клієнтів соціальної служби Київського МЦСМ "Телефон Довіри".
52. Особливості взаємодії учасників комплексного соціально-медичного супроводу сімей, яких торкнулася проблема ВІЛ/СНІД.
53. Визначити основні проблеми функціонування сім'ї та соціальні проблеми сім'ї. Зробіть порівняльний аналіз.
54. Ознайомитись з методикою виявлення сімей, які потребують соціального супроводу.
55. Обґрунтувати доцільність використання форм та методів соціальної роботи: "Центром соціального супроводу молоді, що повернулася з місць позбавлення волі"; "Центром соціальної адаптації молоді, яка повернулася з місць позбавлення волі".

56. Обґрунтувати доцільність використання форм та методів соціальної роботи консультативних пунктів: у слідчих ізоляторах; у виправних колоніях;
57. Розкрити механізми надання безкоштовної соціально-психологічної, правової та інформаційної допомоги призовникам, військовослужбовцям строкової служби та членам їх сімей.
58. Визначити особливості організації консультативної, профілактичної та реабілітаційної роботи з сім'ями в умовах спеціалізованих служб.
59. Методичні рекомендації для соціальних працівників, що супроводжують прийомні сім'ї.
60. Мета діяльності та основні напрямки роботи спеціалізованої служби. Забезпечення мобільної технології у взаємодії з іншими спеціалізованими соціальними службами.
61. До складу якого міністерства входить Державна служба зайнятості.
62. Розкрийте мету та завдання діяльності державної служби зайнятості.
63. Проаналізуйте основні напрямки діяльності державної служби зайнятості.
64. Яким чином здійснюється організація документообігу щодо обслуговування клієнтів у центрі зайнятості.
65. Які питання вирішують регіональні та місцеві осередки Державної служби зайнятості?
66. Особливості роботи фахівців центру зайнятості.
67. Психологічне розвантаження персоналу.
68. Профілактика професійних захворювань.
69. Види соціальної допомоги або послуг.
70. Рейди та маршрути соціального інспектування як захід щодо запобігання дитячій бездоглядності.
71. Здійснення соціального супроводу дітей, жінок, які опинилися "на вулиці".
72. Попередження бродяжництва.

73. Організація та обслуговування вуличних масових заходів.
74. Проведення профілактичної вуличної соціальної роботи.
75. Організація та проведення вуличних ігротек.
76. Досвід роботи соціальних служб: "Мобільні центри вуличної соціальної роботи".
77. Мета та основні напрями діяльності соціальних служб з підтримки жінок.
78. Організація роботи в умовах спеціалізованих підрозділів з жінками, які перебувають у кризовій ситуації.
79. Практичні дії працівника соціальних служби до початку втручання у кризу. Види кризового втручання.
80. Досвід роботи Центру по роботі з жінками, Телефонної служби "Жінки – насильство – інформація", Центру соціальної адаптації для жінок.
81. Розкрити організаційно-технологічну основу створення спеціалізованих соціальних формувань.
82. Зробити оцінку можливостей спеціалізованих служб, які працюють за певним напрямом (на основі власного досвіду).
83. Зробити класифікацію соціальних служб за такими критеріями: місце проживання, місце навчання, місце праці дітей, молоді, їх сімей.
84. Основні напрями роботи спеціалізованих служб психологічної допомоги.
85. Види соціальних послуг.
86. Мета та основні завдання соціальної служби.
87. Співпраця з іншими закладами, громадськими організаціями, правоохоронними органами для надання допомоги у кризових випадках.
88. Методи та форми роботи спеціалізованих служб психологічної допомоги.
89. Яким чином здійснюється популяризація волонтерства серед молоді?
90. Висвітліть основні напрями діяльності волонтерських організацій.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. *Богданович В. Н.* Психокорекція в повсякденній житті / В. Н. Богданович. - М.: Респекс, 1994. - 432 с.
2. «Буратіно» / З досвіду роботи Центрів ССМ Тернопільської області по роботі з дітьми і молоддю, хворими на цукровий діабет. – Тернопіль: ТОЦССМ, 2000. – 34 с.
3. Введення у соціальну роботу. Навчальний посібник. - К.: Фенікс, 2001. – 228с.
4. *Горбунова О. Г.* Запобігання торгівлі жінками: Посібник для вчителів навчальних закладів системи загальної середньої школи / О. Г. Горбунова. – Х.: Вид. Ун-ту внутр. справ, 2000. – 184с.
5. «Діти вулиці»: Методичні рекомендації по роботі з "дітьми вулиці" / А.Г. Зінченко.-К.: УДЦССМ, 1999 . – 88 с.
6. Діяльність центрів соціальних служб для молоді України: сучасний стан і перспективи розвитку / С.В.Толстоухова та ін. – К.: Академпрес, 1999. – 112 с.
7. Збірник законодавчих та нормативних актів з питань соціального та правового захисту / Упор. З.П. Кияниця, М.О. Смирнова, Л.Г. Дюжаєва та ін. – К., 2002. – 171 с.
8. *Зверєва І. Д.* Соціальна робота з дітьми і молоддю (теоретико-методологічні аспекти). / І.Д. Зверєва, І.В. Керецман, О.І. Пічкарь. - Ужгород: УжНУ, 2000. – Ч.1. – 192 с.
9. Інвалід і суспільство: проблеми інтеграції: Настольная книга спеціаліста / Под ред. Е.И. Холостовой. – М., 1996. – 210 с.
10. Інформаційний довідник “Мережа центрів соціальних служб для молоді”. - К.: ДЦССМ, 2004
11. *Капська А. Й.* Соціальна робота: деякі аспекти роботи з дітьми та молоддю: навч. – метод. посіб. / А. Й. Капська – К.: УДЦССМ, 2001. – 220 с.

- 12.Клієнти спеціалізованої служби «Родина»: Бібліотека соціального працівника. – Тернопіль, 2003. – 20 с.
- 13.Колодзин Б. Как жить после психической травмы / Б. Колодзин. - М.: «Шанс» - 95 с.
- 14.Комплексні програми центрів соціальних служб для молоді / За ред. С.В. Толстоухової. – К.: УДЦССМ, 2001. – 204 с.
- 15.КМЦССМ та соціальні служби для молоді міста в 2003 році: реальні справи, успіхи та прогнози роз-витку. – К., 2004. - 34 с.
- 16.Методичні рекомендації до комплексної програми “Профілактика негативних явищ у дитячому та молодіжному середовищі” / А.М.Павленко, І.М.Пінчук, Л.П.Шнеренко. – К.: УДЦССМ, 2001. – 72 с.
- 17.Методичні рекомендації щодо соціальної підтримки людей, які живуть з ВІЛ (з досвіду роботи). – К.: ДСССДМ, 2005. 116 с.
- 18.«Мрія» и «Надія» - Центры социальной реабилитации и адаптации детей и молодых инвалидов / Всеукраинская школа передового опыта. – Донецк: ДОЦССМ, 1999. – 54с.
- 19.Олиференко Л. Я. Социально-педагогическая поддержка детей группы риска: Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. Заведений / Л. Я. Олиференко. – М.: Академия, 2002. – 256 с.
- 20.Організація діяльності консультативних пунктів „Довіра” центрами соціальних служб для молоді (методичний посібник) / За ред. Лазаренка П.Б., Пінчук І.М. – К., 2003. – 138
- 21.Нормативно-правове забезпечення діяльності центрів соціальних служб для молоді. Частина І. – К.: ДЦССМ, 2003. – 762 с.
- 22.Підготовка волонтерів до роботи з дітьми обмежених функціональних можливостей: Методичні рекомендації до

- проведення тренінгових занять / О.В. Безпалько, С.В. Едель. - К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2001.- 32 с.
- 23.Практичний досвід роботи спеціалістів спеціалізованих служб та партнерських організацій Київського міського центру соціальних служб для молоді / Упорядник К. С. Шендеровський. – К.: ДЦССМ, 2003. – 384 с.
- 24.Профілактика наркотизації: Збірник інформаційних, теоретичних, методичних матеріалів з проблем девіантної поведінки підлітків і молоді /Під ред. О. І. Пилипенко. - Випуск 1. - К.: Академпрес, 1994. - 126 с.
- 25.Профилактика наркомании в подростковой среде: Учеб. пособие / Под общ. ред. В.Н. Келасьева. – СПб.: Изд- во С.-Петербургского ун-та, 2001.-56 с.
- 26.Профілактика СНІД / Збірник нормативних методичних матеріалів для спеціалістів соціальних служб для молоді / О. І. Пилипенко, І.Д. Зверева. - К.: АЛД, 1996. - 56 с.
- 27.Робота з клієнтами соціальних служб / Під ред. З.Г. Зайцева - Житомир: «Екосфера», 1994. -117с.
- 28.Содержание и организация деятельности территориальных центров социальной помощи семье и детям: Научн.-мет.пособие / Под ред. Е.И.Холостовой. – М., 1997.
- 29.Социальная реабилитация детей с ограниченными возможностями: психолого-педагогические аспекты. - М.: Социально-технологический институт, 2000.- 80 с.
- 30.Соціальна реабілітація неповнолітніх, які повернулись з мість позбавлення волі, у соціальних службах для молоді / Під ред. З.Г. Зайцева. -К.: А.Л.Д, 1995.-64 с.
- 31.Соціальна робота в територіальній громаді м. Києва: досвід 2004

- року. Нариси практиків / Під ред. К. С. Шендеровського, І. Я. Ткач, К. В. Савченко. – К.: КМЦССМ, 2004. – 217 с.
32. Соціальна робота в Україні: теорія та практика: Посібник для підвищення кваліфікації психологів центрів соціальних служб для молоді. / За ред. А.Я.Ходорчук. - К.: ДЦССМ, 2003. – 264 с
33. Соціальні служби – родині: розвиток нових підходів в Україні/ За ред. І.М. Григи – Київ., 2003. – 128 с.
34. Территориальные социальные службы: теория и практика функционирования. – М., 1995.
35. Трубавіна І. М. Соціально-педагогічна робота з неблагополучною сім'єю: навч. посіб. - К.: ДЦССМ, 2002. - 132 с.
36. Технологія роботи з різними категоріями клієнтів центрів соціальних служб для молоді (методичний посібник) / С. В. Толстоухова, О. О. Яременко, О. В. Вакуленко та ін. – К.: Державний центр соціальних служб для молоді, Державний ін-т проблем сім'ї та молоді, 2003. – 88 с.
37. Фирсов М. В. Теория социальной работы: Учебн. пособие для студ. высших. учебн. Заведений / М. В. Фирсов, Е. Г. Студенова. - М.: Гуманит. изд. цент ВЛАДОС. 2000.
38. Форми та методи роботи ЦССМ по профілактиці негативних явищ серед дітей та молоді: З досвіду роботи центрів соціальних служб для молоді Тернопільської області. – Тернопіль, 2001. – 30 с.
39. Холостова Е. И. Пожилой человек в обществе / Е. И. Холостова. - М.: Социально-технологический институт, 1999. – 198 с.
40. Шендеровський К. С. Організація психологічної допомоги та соціального супроводу ВІЛ-інфікованих дітей та їх сімей

працівниками денного центру «Наша родина» / К. С. Шендеровський, Б. С. Назаренко, О. М. Панфілова, Л. В. Булах, Б. П. Лазаренко. – Проблеми ВІЛ-інфекції, наркоманії та ПСШ в Україні. – К., 2004. – С.33-37.

41. Школа социальных педагогов и социальных работников: социальная педагогика и социальная работа за рубежом / Авт. кол. Л.С.Волинець, Т.В.Говорун, І.В.Пеша та інші. – К.: УІСД, 2000. – 78 с.

Додаткова

42. *Амеронген Б. В.* Алкоголь та наркотики: Інформ. про вживання та зловживання / Б. В. Амеронген. - К.: Сфера, 2000.- 80 с.

43. Антиалкогольное воспитание в семье / Под ред. Д.В. Колесова. – М.: Педагогика, 1990. – 83 с.

44. *Баггалли Р.* Методи оцнки добровольного консультирования и тестирования на ВИЧ / Р. Баггалли. – Женева, 2000. – 56 с.

45. *Богданов С.* Соціальний захист інвалідів: Український та Польський досвід / С. Богданов / Наук. ред. О. Палій. - К.: „Основи”, 2002. – 93 с.

46. *Бойко А. М.* Соціальна робота з клієнтами із залежністю від алкоголю та наркоманії: Метод. реком. з навчального курсу для магістеріуму / А. М. Бойко. - Ужгород: УжДУ, 2000. - 76 с.

47. *Бойко А. М.* Соціальна робота з клієнтами, ВІЛ-інфікованими та хворими на СНІД: Метод. реком. з навчального курсу для магістеріуму / А. М. Бойко. - Ужгород: УжДУ, 2000. – 64 с.

48. Вам нужно знать о ВИЧ и СПИДе больше / Международная гуманитарная медицинская организация “Врачи без границ”. – К., 2000. – 22 с.

49. ВІЛ – інфекція в Україні: Інформ. бюлетень – К.: Київський науково-дослідний інститут епідеміології та інфекційних хвороб ім.

Л.В.Громашевського, 1999. - № 14. – 20 с.

50.«Дай руку вулиця!»: Збірка матеріалів на допомогу організаторам роботи за місцем проживання. – К., 2002. – 167 с.

51.*Джонсон В.* Как заставить наркомана или алкоголика лечиться / В. Джонсон. - М.: В.Секачев, 2000.- 128 с.

52.Діяльність громадських організацій по профілактиці ВІЛ/СНІДу серед жінок секс-бізнесу: За результатами проекту “Створення мережі неурядових організацій, які працюють із жінками секс-бізнесу в Україні” / О.Балакірєва, Л.Андрущак, М.Варбан та ін. – К.: УІСД, 2000. – 176 с.

53.Допомога жінкам, які потерпіли від торгівлі людьми: Інформ.-метод. посіб. для тренінгових занять в групі та індивідуальної самопідготовки спеціалістів соціальних служб молоді м. Києва – К.: Консорціум України, 2003. – 46 с.

54.*Дулинова Л. Т.* Детская безнадзорность: состояние и пути преодоления. / Л. Т. Дулинова. – М.: СТИ МГУС, 2000. – 47 с.

55.*Дулинова Л. Т.* Организация социальной реабилитации безнадзорных детей и подростков / Л. Т. Дулинова. - М.: СТИ МГУС, 2000. – 38 с.

56. *Думко Ф. К.* Підготовка курсантів до роботи з неблагополучними сім'ями / Ф. К. Думко. – О.: Астропринт, 2002. – 168 с.

57.Екстремальні ситуації в житті жінки: З досвіду роботи телефонних консультантів / За заг. ред. Л.О.Савчука. – Луцьк: ВОЦССМ, 2001. – 30 с.

58.Жіночі права: Крок за кроком: Практичний посібник з використання міжнародного закону про права людини і механізмів захисту прав жінок у контексті прав людини / Пер. з англ. М.Корчинської, Л.Малинець. – К.: Основи, 1999. – 249 с.

59.*Кожина Г. М.* Соціальна дезадаптація підлітків-правопорушників /

Г. М. Кожина // Український вісник психоневрології. - Том 4. - Випуск 4. - X., 1996. -С. 106.

60. *Лысенко И.* Знакомьтесь: реабилитационно-технический центр // Соц. Обеспечение / И. Лысенко. – 1998. – № 9. – С.43-45.

61. *Насилие в семье – как государству бороться с ним: Нынешний статус и необходимые улучшения.* / Пер. с англ. Н. Кошманенко, С. Яринич. – К., 2002. – 158 с.

62. *Попередження домашнього насильства і торгівля людьми: Підручник по проведенню тренінгів (робочий варіант)* / Жіночий Консорціум України. – К., 2001. –313 с.

63. *Права дітей з особливими потребами: Посібник-довідник нормативно-правових документів* / За заг. ред. О.Копиленко.— К.: РНЦ “ДІНІТ”, 2002. – 250 с.

64. *Превентивне виховання: проблема ненасильства: Збірник наук. – практ. статей* / За заг. ред. В.М. Оржеховської. – К.: Олди-плюс, 2000. – 132 с.

65. *Проект “Діти вулиці”* / Дитячий фонд Об’єднаних Націй. – К., 2002. – 42 с.

66. *Прямуючи до партнерської сім’їа або «ні!” - насильству над жінками: Інформ. Бюлетень.* - К., 2000. - №3. - 16 с.

67. *Словарь по сексологии и сексопатологии (с пояснениями и приложениями)* / Сост. Б. Зайдинер, В.Курчевенко. – Ростов н/Д.: “Феникс”, 1996. – 608 с.

68. *Словарь справочник по социальной работе.* / Под ред. Е.И.Холостовой.- М.: Юрист, 2000. – 424 с.

69. *Социальная работа по предупреждению торговли людьми и*

оказанию помощи потерпевшим / Е.Б.Левченко, И.Н. Трубавина, Т.О. Дорошок. - К.: Украинский ин-т социальных исследований, 2001.-182 с.

70. Социальная работа: Словарь-справочник / Под ред. В.И. Филоненко. - М.: "Контур", 1998.- 480 с.

71. Социальная реабилитация детей с ограниченными возможностями: медико-социальные аспекты. – М.: Социально-технологический институт, 2000.-80 с.

72. Соціальна підтримка дітей з обмеженими функціональними можливостями: Методичні рекомендації / Авт.-упор. О.В. Безпалько. –К., 2000.-84 с.

73. Соціальна робота з допризовою, призовою молоддю, військовослужбовцями, службовцями за призовом та юнаками, які звільнюються з лав Збройних сил України. – К.: УДЦССМ, 1999. – 44 с.

74. Соціальна робота: Короткий енциклопедичний словник / Авт. кол. В.П. Андрущенко, В.П. Бех, В.А. Башкірев. – К.: ДЦССМ, 2002. – 536 с.

75. Технології соціальної роботи з військовослужбовцями: Інформаційно-методичний збірник. - К.: ДЦССМ, 2003. – 335 с.

76. Хассен С. Освобождение от психологического насилия / С. Хасен. – СПб.: Секреты психологии, 2002. – 400 с.

77. Хто є хто на молодіжному ринку праці: Інформ. довідник. – К., 2000. – 66 с.

78. Энциклопедия социальной работы: В 3-х т. Т.1. - М.: Центр общечеловеческих ценностей, 1993. – 480 с.

